

V Bruseli 18. júla 2022  
(OR. en)

11029/22

|               |             |
|---------------|-------------|
| ONU 97        | DEVGEN 148  |
| CONUN 143     | SUSTDEV 131 |
| COHOM 74      | ENV 738     |
| CFSP/PESC 956 | CLIMA 364   |
| COPS 337      | COHAFA 72   |
| CSDP/PSDC 457 | MIGR 220    |
| CONOP 57      | CODUN 26    |
| COTER 188     | SAN 450     |
| COAFR 188     | CYBER 263   |

#### VÝSLEDOK ROKOVANIA

---

|          |                                                                                                                                                                                       |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:      | Generálny sekretariát Rady                                                                                                                                                            |
| Komu:    | Delegácie                                                                                                                                                                             |
| Predmet: | Priority EÚ v Organizácii Spojených národov počas 77. zasadnutia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, september 2022 – september 2023<br>– závery Rady (18. júla 2022) |

---

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o prioritách EÚ v Organizácii Spojených národov počas 77. zasadnutia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, september 2022 – september 2023, ktoré Rada schválila 18. júla 2022 na svojom 3 889. zasadnutí.

**Závery Rady o prioritách EÚ v Organizácii Spojených národov počas 77. zasadnutia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, september 2022 – september 2023<sup>1</sup>**

**I. Okolnosti – PREČO?**

1. Dnes, keď svet čelí jednej z najväčších výziev pre celosvetový mier a bezpečnosť – útočnej vojne Ruska voči Ukrajine – je zachovanie medzinárodného poriadku založeného na pravidlách, ktorý vychádza z Charty OSN, dôležitejšie než kedykoľvek predtým. Týmto problémom sa musíme zaoberať popri existujúcich geopolitických rozporoch a krízach, akou je pandémia COVID-19 alebo zmena klímy. Ohrozenie suverenity, územnej celistvosti a nezávislosti ktoréhokoľvek štátu predstavuje bez ohľadu na akúkoľvek zámienku hrozbu pre nás všetkých a nemožno ho tolerovať. Umožniť takýto vývoj bez toho, aby sme sa mu postavili, by znamenalo akceptovanie medzinárodného poriadku založeného na použití sily.
2. Neopodstatnená, nevyprovokovaná a nezákonná útočná vojna Ruska poškodzuje medzinárodný poriadok založený na pravidlách, globálnu ekonomiku a globálnu potravinovú bezpečnosť spôsobom, ktorý škodí všetkým krajinám. Tvárou v tvár tejto urážke ľudskosti EÚ a jej členské štáty pripomínajú záväzný charakter Charty OSN v jej celistvosti – mier a bezpečnosť, ľudské práva, rodovú rovnosť, ľudskú dôstojnosť, rovnaké práva veľkých aj malých národov – a zdôrazňujú univerzálnosť základných zásad OSN. EÚ opätovne potvrdzuje svoje presvedčenie, že hlavné výzvy našich čias nemôžu vzhľadom na ich povahu a celosvetový rozsah riešiť krajiny konajúce samostatne, ale musí sa im čeliť spoločne.

---

<sup>1</sup> Používaním skratky „EÚ“ v celom tomto dokumente nie je dotknutá otázka, či právomoci patria „EÚ“, „EÚ a jej členským štátom“ alebo výlučne „členským štátom“.

3. Dôrazná reakcia sveta na toto flagrantné porušenie Charty OSN vysiela silné posolstvo – na multilateralizme a medzinárodnom poriadku založenom na pravidlách záležití a takéto použitie sily by v 21. storočí nemalo mať miesto. OSN dokázala napriek tejto kríze reagovať a adaptovať sa tým, že v prípade potreby zabezpečila svoju prítomnosť a jej posilnenie. Táto nezmyselná vojna spôsobujúca masívnu devastáciu, deštrukciu a ľudské utrpenie musí okamžite skončiť. EÚ a jej členské štáty spoločne so svojimi partnermi vyvinú všetko úsilie na to, aby sa svet stal bezpečnejším miestom na život pre všetkých – v Európe aj mimo nej – prostredníctvom ochrany demokracie, ľudských práv, právneho štátu a zabezpečením mieru a prosperity.
4. Keď sa už svet začínal zotavovať z pandémie, neopodstatnená, nevyprovokovaná a nezákonná útočná vojna Ruska voči Ukrajine ho uvrhla do ešte neistejších časov. Vojna Ruska voči Ukrajine má devastčné účinky na svet, ktorý už trpí v dôsledku pandémie COVID-19 a zmeny klímy. Krajiny, ktoré majú problémy so zotavením sa z pandémie COVID-19 a dosiahnutím pokroku pri napĺňaní cieľov udržateľného rozvoja, teraz čelia ďalším výzvam – hroziacim globálnym krízam v oblasti potravín, energie a financií.
5. Viac ako inokedy je teraz čas prejavit' solidaritu a ukázať, že multilateralizmus v časoch krízy funguje. Dôsledky ruskej agresie sú globálne a ovplyvňujú ľudí vo všetkých kútoch sveta, pričom osobitne dramatické účinky majú na tých, ktorí sa nachádzajú v najzraniteľnejších situáciách. Multilaterálni aktéri – Organizácia Spojených národov, medzinárodné finančné inštitúcie, skupiny G7 a G20 – by sa mali spojiť a predložiť stabilné multilaterálne riešenia v reakcii na negatívne dôsledky a hlavné príčiny prepojenej krízy. Musíme konať teraz – aby sme zabránili sociálnym nepokojom a ďalšej nestabilite v mnohých častiach sveta. EÚ sa bude v tejto súvislosti angažovať spolu so skupinou Organizácie Spojených národov pre reakciu na globálnu krízu v oblasti potravín, energie a financií (GCRG). EÚ a jej členské štáty prijali viaceré iniciatívy zamerané na oslabenie závažných účinkov globálnej potravinovej krízy a budú pokračovať v spolupráci so všetkými partnermi s cieľom zmierniť dôsledky, aby sa predovšetkým, ale nie výlučne, reagovalo na potravinovú neistotu a podvýživu, ako aj zvyšujúce sa humanitárne potreby.

6. Vojna Ruska na Ukrajine ako rozhodujúci test medzinárodného poriadku založeného na pravidlách odhalila niektoré významné medzery v globálnej správe a znovu raz zdôraznila potrebu modernizovať a reformovať Organizáciu Spojených národov v súvislosti s prehlbujúcimi sa geopolitickými rozpormi. Mali by sme sa chopiť historickej príležitosti, ktorú poskytuje proces OSN týkajúci sa „Nášho spoločného programu“, zaviesť reformy globálnej správy, aby multilaterálny systém, ktorého ústredným prvkom je OSN, bol pripravený na zajtrajší svet a lepšie plnil naše spoločné globálne záväzky. EÚ bude na tento účel vstupovať do partnerstiev so všetkými relevantnými aktérmi – v duchu skutočne inkluzívneho multilateralizmu založeného na vytváraní sietí.

## **II. „Náš spoločný program“ – vymedzenie nášho napredovania – ČO?**

### ***1. Zabezpečenie mieru a prosperity***

7. Organizácia Spojených národov ako jediná organizácia, ktorá spája všetky krajiny, by mala naďalej podporovať dialóg ako najlepší prostriedok na dosiahnutie udržateľných riešení konfliktov vo všetkých častiach sveta. V situácii, keď sa na celom svete zvyšujú úrovne násilných konfliktov, ako aj hrozieb použitia sily a dochádza k opakovanému porušovaniu Charty OSN a medzinárodného práva spojenému s prenikavou kultúrou beztretnosti, je potrebný nový a silnejší prístup k mieru a bezpečnosti ukotvený v ľudských právach a základných zásadách medzinárodného práva. Schopnosť Ruska hatiť účinnú reakciu zo strany Bezpečostnej rady OSN na jeho agresiu voči Ukrajine dokazuje, že súbor nástrojov, ktoré máme k dispozícii, nie je vhodný na riešenie rozsahu výziev, ktorým svet čelí.

***a) Nový program pre mier***

8. Dnes potrebujeme ambiciózny „Nový program pre mier“ – program, ktorý pokročí v komplexnom a integrovanom prístupe a bude sa zaoberať súčasnými a budúcimi výzvami a hrozbami pre mier a bezpečnosť, pričom urýchli vykonávanie programu zameraného na ženy, mier a bezpečnosť, ako aj programu zameraného na mládež, mier a bezpečnosť. Musíme zabezpečiť, aby Bezpečnostná rada OSN ako hlavný orgán pre medzinárodný mier a bezpečnosť mohla plniť svoju úlohu za zvyšujúceho sa geopolitického napätia a rivality. Nedávno prijatá iniciatíva, ktorou sa vytvára trvalý mandát na to, aby sa Valné zhromaždenie OSN mohlo zvoliť automaticky zakaždým, keď bolo v Bezpečnostnej rade OSN použité veto, je významným príspevkom k zvýšeniu transparentnosti a zodpovednosti OSN. EÚ vyjadruje svoju plnú podporu iniciatíve na pozastavenie práva veta v Bezpečnostnej rade OSN v prípade masovej krutosti.
9. „Nový program“ by sa mal výraznejšie zamerať na prevenciu, a to prostredníctvom úplného využívania súboru diplomatických nástrojov generálneho tajomníka OSN vrátane posilnenia sprostredkovateľských kapacít, a mal by byť koherentný s úsilím v oblasti budovania a zachovania mieru na všetkých úrovniach. Musíme zabezpečiť vyššiu efektívnosť a účinnosť mierových misií OSN, a to v súlade s programom opatrení na zachovanie mieru (Action for Peacekeeping – A4P) a plánom vykonávania A4P+, a ich usmerňovanie prostredníctvom uskutočniteľných politických stratégií, aby mohli prispievať k pokroku v politických riešeniach, ktoré sú založené na ľudských právach, týkajúcich sa konfliktov. V podobnom duchu má uvoľnenie celého potenciálu Komisie pre budovanie mieru a posilnenie jej úlohy v oblasti poradenstva, zvolávania stretnutí a preklenovania rozdielov naďalej kľúčový význam pri podpore mierového úsilia na celom svete. Úloha Komisie pre budovanie mieru ako platformy podporujúcej prijímanie politických záväzkov zo strany vlád a veľkých darcov zameraných na ciele spočívajúce v budovaní mieru a predchádzaní konfliktom sa môže ďalej posilniť. Fond OSN na budovanie mieru musí byť primerane, predvídateľne a udržateľne financovaný a z tohto hľadiska by mohli posudzované príspevky ponúkať zásadný prínos.

10. Musíme byť lepšie vybavení na boj proti novým hrozbám a výzvam. „Nový program“ si bude vyžadovať posilnenie spolupráce s cieľom predchádzať a bojovať proti terorizmu a násilnému extrémizmu, nadnárodnej trestnej činnosti, obchodovaniu s ľuďmi, hybridným útokom, ktoré zahŕňajú inštrumentalizáciu migrantov a utečencov, ako aj rizikám súvisiacim s kybernetikou, a to v úplnom súlade s medzinárodným právom vrátane práva v oblasti ľudských práv, odhodlanejši záväzok k odzbrojeniu, nešíreniu zbraní a kontrole zbrojenia, posilnenie globálnej správy v záujme mierového, bezpečného a udržateľného využívania kozmického priestoru a posilnenie našej schopnosti predvídať, ktorá nám umožní predchádzať krízovým situáciám, urýchlene na ne reagovať a riadiť ich. EÚ bude s partnermi pracovať aj na globálnej stratégii na boj proti zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu.
11. EÚ bude pracovať na podpore multilaterálneho rámca pre odzbrojenie, nešírenie zbraní a kontrolu zbrojenia, ktorý sa v dôsledku nevyprovokovanej a neopodstatnenej vojny Ruska voči Ukrajine dostal pod rastúci tlak. Medzinárodný mier a bezpečnosť závisia od dodržiavania medzinárodného práva zo strany všetkých členských štátov OSN a medzinárodnej komunity ako celku. Posilňovanie multilaterálneho rámca má kľúčový význam pre predchádzanie ďalšiemu zhoršovaniu globálnej bezpečnostnej situácie.
12. Pokročenie v odzbrojovaní, nešírení zbraní a kontrole zbrojenia bude životne dôležitou súčasťou „Nového programu pre mier“. EÚ bude pracovať na posilnení, vykonávaní a všeobecnom uplatňovaní multilaterálneho režimu odzbrojovania a nešírenia zbraní. EÚ zostáva pevne odhodlaná podporovať všeobecné uplatňovanie a úplné vykonávanie Zmluvy o nešírení jadrových zbraní. EÚ bude naďalej podporovať multilaterálne nástroje proti chemickým a biologickým zbraňam, aby sa podporil medzinárodný právny zákaz takýchto zbraní a zabezpečilo, že tí, ktorí ich používajú, nemôžu zostať nepotrestaní. EÚ bude pokračovať aj v podpore a posilňovaní konvenčných nástrojov, ako aj mnohostranných režimov kontroly vývozu. EÚ sa bude okrem toho zaoberať vznikajúcimi výzvami vrátane tých, ktoré súvisia so smrtiacimi autonómnymi zbraňovými systémami, zasadzovať sa o zodpovedné vojenské využívanie nových technológií a bude podporovať zodpovedné správanie sa a predchádzanie militarizácii a pretekom v zbrojení v kozmickom priestore.

***b) Nikoho neopomenúť***

13. Naše úsilie o zachovanie mieru a bezpečnosti je úzko prepojené s našou schopnosťou riešiť iné globálne výzvy – odstrániť chudobu, obmedziť nerovnosti a nespravodlivosť, bojovať proti zmene klímy, strate biodiverzity a zhoršovaniu životného prostredia, podporovať globálne zdravie, rodovú rovnosť, všeobecnú sociálnu ochranu a slušnú prácu pre všetkých, dodržiavať ľudské práva, demokratické zásady a podporovať právny štát a zodpovednosť. Keďže do roku 2030 ostáva menej než desať rokov a plnenie cieľov udržateľného rozvoja ešte viac sťažila pandémia COVID-19, čo predstavuje „trojitú planetárnu krízu“, a ruská útočná vojna má celosvetové dôsledky, potrebujeme nájsť riešenia skôr, než bude príliš neskoro. Našou najvyššou prioritou je posilnenie odolnosti voči budúcim otrasom a zabezpečenie udržateľnej, spravodlivej a inkluzívnej obnovy. V tejto súvislosti bude EÚ venovať osobitnú pozornosť zabezpečeniu toho, aby dôsledky ruskej agresie nenarušili pokrok pri plnení cieľov udržateľného rozvoja ani obnovu po pandémii. Rýchlo rastúca globálna potravinová neistota a podvýživa, ktorých svedkami sme v súčasnosti, sú jasnou pripomienkou potreby posilniť udržateľné potravinové systémy a odolnosť proti zmene klímy, najmä v zraniteľných regiónoch. Agenda 2030 zostáva naším plánom, pričom musíme urýchliť jeho vykonávanie. Musíme zmeniť túto krízu na príležitosť vytvoriť impulz pre plnenie cieľov udržateľného rozvoja, aby sme nikoho neopomenuli. So zvyšovaním intenzity a komplexnosti krízy má pre zabezpečenie účinnej spoločnej reakcie naďalej zásadný význam väčšia spolupráca a synergie medzi humanitárnymi, rozvojovými a mierovými aktérmi v súlade s ich príslušnými mandátmi, pri zmysluplnom zapojení občianskej spoločnosti a iných aktérov.

14. Iniciatíva EÚ Global Gateway je významným príspevkom k tomuto úsiliu. EÚ prostredníctvom iniciatívy Global Gateway predložila ambicióznú stratégiu na riešenie najpálčivejších globálnych výziev, podporu rozvoja inteligentnej, čistej a bezpečnej infraštruktúry v sektore digitálnych technológií, energetiky a dopravy, posilnenie systémov zdravotníctva, kvalitného vzdelávania a výskumu v celom svete, čím sa prispeje k plneniu cieľov udržateľného rozvoja. EÚ bude podporovať investície do odolnej a finančne udržateľnej prepojenosti a v tejto súvislosti aj transparentné partnerstvá. Naša nová stratégia zvýši investície podporujúce demokratické hodnoty, vysoké štandardy a dobrú správu vecí verejných a umožní našim partnerom rozvíjať svoje spoločnosti a hospodárstva s trvalými prínosmi pre miestne komunity. EÚ sa bude naďalej dôsledne zapájať do globálnej podpory udržateľného urbánneho rozvoja, pričom sa bude usilovať o napĺňanie Novej urbánnej agendy.
15. Spoločná spoločenská zmluva má zásadný význam pre to, aby ľudia žili slušným životom, pričom umožní všetkým účasť na rozvoji spoločnosti, ako sa uvádza v Agende 2030. EÚ podporuje návrh generálneho tajomníka OSN na obnovenú spoločenskú zmluvu, ktorá zahŕňa silný sociálny a ekonomický rozmer vrátane sociálnej ochrany, slušnej práce a kvalitného vzdelávania. Prepracovanie spoločenskej zmluvy prostredníctvom komplexného prístupu založeného na ľudských právach má kľúčový význam pre prekonanie nedôvery medzi štátmi, občanmi a ostatnými zainteresovanými stranami a pre vybudovanie sociálnej súdržnosti a solidarity, ako aj prijateľného prostredia pre občiansku spoločnosť.
16. Úplné vykonávanie reformy rozvojového systému OSN a neustále dosahovanie pokroku na ceste k posilnenej OSN konajúcej jednotne má zásadný význam pre integrovanejšie, súdržnejšie, účinnejšie a na výsledok viac orientované plnenie Agendy 2030. Dôležitú úlohu zohrávajú v tejto súvislosti poverení miestni koordinátori OSN. Naďalej je významná potreba predvídateľných a udržateľných dlhodobých riešení financovania systému miestnych koordinátorov.

*c) Ľudské práva a právny štát*

17. Pokiaľ ide o uplatňovanie ľudských práv, príliš veľa ľudí ostáva opomenutých. Ľudské práva, či už občianske a politické, alebo ekonomické, sociálne a kultúrne, sú univerzálne, nedeliteľné, vzájomne závislé a previazané. Patria každému, uplatňujú sa všade bez akéhokoľvek rozlišovania. Dodržiavanie, ochrana a uplatňovanie všetkých práv všetkých ľudí v duchu univerzálnych hodnôt, o ktoré sa opiera spravodlivá, slobodná a udržateľná spoločnosť, sú v záujme každého. EÚ bude naďalej dôrazne podporovať a brániť univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv, rodovú rovnosť, demokraciu, dobrú správu vecí verejných a právny štát, ako aj boj proti korupcii. Budeme zároveň naďalej podporovať a chrániť priestor občianskej spoločnosti a obhajcov ľudských práv. EÚ bude podporovať novú víziu generálneho tajomníka týkajúcu sa právneho štátu, ktorá hlavnú pozornosť justičného systému sústreďuje na ľudí. EÚ bude naďalej dôrazne vystupovať proti všetkým formám diskriminácie vrátane diskriminácie na základe pohlavia, rasy, etnického alebo sociálneho pôvodu, náboženského vyznania alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie a rodovej identity. EÚ potvrdzuje svoje odhodlanie zasadzovať sa za rovnosť a nediskrimináciu a za nárok všetkých osôb požívať ľudské práva a základné slobody v ich plnom rozsahu.

18. EÚ sa bude zasadzovať o to, aby všetky ženy a dievčatá v plnej miere požívali všetky ľudské práva, o ich rovnocenné, úplné, účinné a zmysluplné vedúce postavenie a účasť, ako aj o uľahčovanie posilňovania hospodárskeho postavenia žien, zabezpečovanie inklúzie vplyvu mladých žien a dievčat a ich úlohy ako nositeľiek zmeny. Nebudeme akceptovať žiadne úsilie o podkopávanie základných slobôd alebo existujúcich medzinárodných povinností v oblasti ľudských práv a budeme naďalej odmietať porušovanie ľudských práv a ich zneužívanie kdekoľvek, kde sa vyskytnú. EÚ bude pokračovať v sústreďovaní svojho úsilia na predchádzanie všetkým formám sexuálneho a rodovo motivovaného násillia a ich odstraňovanie. EÚ odsudzuje používanie sexuálneho a rodovo motivovaného násillia, aj ako vojnovnej zbrane. V stále nestabilnejšom svete ničenom pretrvávajúcim násillím a konfliktmi zostáva prioritou EÚ ochrana civilistov vrátane žien a detí v ozbrojených konfliktoch. EÚ sa bude zaoberať nedávno vzniknutými rizikami pre ľudské práva vrátane hybridných hrozieb, technologického vývoja, zmeny klímy, zhoršovania životného prostredia a pretrvávajúcich dôsledkov pandémie COVID-19.
19. EÚ sa naďalej usiluje o presadzovanie, ochranu a naplňovanie všetkých ľudských práv a o úplné a účinné vykonávanie Pekinskej akčnej platformy a akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a výsledkov konferencií venovaných ich preskúmaniu a v tejto súvislosti naďalej podporuje sexuálne a reprodukčné zdravie a práva (SRZP). Vzhľadom na uvedené skutočnosti EÚ opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie presadzovať, chrániť a naplňovať právo všetkých jednotlivcov na úplnú kontrolu nad otázkami súvisiacimi s ich sexualitou a sexuálnym a reprodukčným zdravím a slobodné a zodpovedné rozhodovanie sa v týchto otázkach bez diskriminácie, nátlaku a násillia. EÚ okrem toho zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť všeobecný prístup ku kvalitným a cenovo dostupným komplexným informáciám o sexuálnom a reprodukčnom zdraví, vzdelávaniu v tejto oblasti vrátane komplexnej sexuálnej výchovy a služieb zdravotnej starostlivosti.

20. „Náš spoločný program“ poskytuje dôležitý rámec pre zameranie sa na ľudské práva vo všetkých pilieroch OSN. EÚ vynaloží všetko úsilie na to, aby sa ľudské práva stali ústredným bodom programu OSN, a bude podporovať posilnený globálny systém pre ľudské práva vytváraním prehĺbených aliancií s partnermi. Budeme sa naďalej zasadzovať o účinné fungovanie systému ľudských práv OSN a jeho nezávislosť, ako aj o jeho udržateľné a primerané financovanie.
21. Musíme tiež posilniť spravodlivosť v prechodnom období a zodpovednosť za závažné porušenia a zneužívanie práva v oblasti ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva, a to aj prostredníctvom Medzinárodného trestného súdu, a pokročiť v našej práci na ceste k dohovoru o predchádzaní trestným činom proti ľudskosti a ich trestaní. EÚ zostáva rozhodným podporovateľom Medzinárodného trestného súdu a bude naďalej vyzývať na všeobecnú ratifikáciu Rímskeho štatútu a na spoluprácu s týmto súdom. Zásadný význam má naďalej úplné rešpektovanie medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva, humanitárnych zásad ľudskosti, neutrality, nezávislosti a nestrannosti, ako aj bezpečný, rýchly a nerušený prístup humanitárnych aktérov k dotknutému obyvateľstvu. Páchatelia medzinárodných trestných činov nemôžu ostať nepotrestaní. EÚ bude naďalej otvoreným obhajcom ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva a bude presadzovať neobmedzený prístup k medzinárodným mechanizmom v oblasti ľudských práv. K tomuto úsiliu by malo prispievať aj účinné vykonávanie agendy „zodpovednosť za ochranu“.

#### *d) Vzdelávanie*

22. Prístup k inkluzívnemu a spravodlivému kvalitnému vzdelávaniu nie je len základným ľudským právom, ale má aj zásadný význam pre dosiahnutie pokroku v súvislosti so všetkými cieľmi udržateľného rozvoja. Je nositeľom obrovskej transformatívnej sily pre udržateľný, spravodlivý, inkluzívny, rovnocennejší a odolnejší svet a obnovu, a to aj prostredníctvom podpory rodovej rovnosti a prostredníctvom vzdelávania. Pandémia ešte viac obmedzila prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, najmä v rozvojovom svete a osobitne v krajinách zasiahnutých konfliktmi a núdzovými humanitárnymi situáciami, čo ďalej zvýšilo nerovnosti v oblasti vzdelávania, ktoré existovali už predtým. Digitálna priepasť mala ďalší vplyv na vzdelávacie systémy. Táto bezprecedentná globálna kríza v oblasti vzdelávania má zničujúci vplyv na práva detí a mladých ľudí a prináša dôsledky pre mier, sociálnu súdržnosť a budúcu prosperitu.
23. EÚ je pevne odhodlaná podporovať vzdelávanie na všetkých úrovniach, posilňovať systémy prostredníctvom zvýšených investícií založených na dôkazoch, zameriavať sa na nerovnosť a inklúziu, najmä pokiaľ ide o vzdelávanie dievčat, a na učiteľov a zlepšené vzdelávacie výstupy. Treba naliehavo zvýšiť vnútroštátne a medzinárodné financovanie vzdelávania so zameraním sa na nízkoprájmové a zraniteľné krajiny a zvýšiť účinnosť politík a spolupráce aktérov pri plánovaní vzdelávania a posilňovaní systému. Nová iniciatíva EÚ týkajúca sa digitálnej agendy a vzdelávania, ktorú začala Rada OSN pre ľudské práva, prispeje k inkluzívnemu a rovnakému prístupu k používaniu nových a vznikajúcich technológií pre napĺňanie hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, a to aj prostredníctvom zabezpečenia prístupu k digitálnemu vzdelávaniu na celom svete. Je naliehavo potrebné podporovať lepšie vzdelávanie a príležitosti v oblasti celoživotného vzdelávania pre všetkých učiacich sa, pokročiť v oblasti vzdelávania a rozvoja zručností v záujme zvýšenej zamestnatelnosti, podporovať profesijný rozvoj učiteľov na všetkých úrovniach a zabezpečiť digitálne učenie a vzdelávania pre udržateľný rozvoj. Musíme zabezpečiť, aby nadchádzajúci samit o transformácii vzdelávania bol skutočne transformatívnym vo všetkých týchto oblastiach s cieľom podporiť rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu pre súčasné aj budúce generácie. Poskytne to významnú príležitosť na to, aby sa ľudský rozvoj a vzdelávanie stali stredobodom globálneho programu do roku 2030 a neskôr.

## **2. *Pripraviť sa lepšie na budúcnosť***

24. Agresia Ruska voči Ukrajine spôsobila zvýšenie nestability a rizík fragmentácie medzinárodnej komunity zosilnených zväčšujúcimi sa závažnými dôsledkami tohto konfliktu. Potravinová neistota, obmedzený prístup k energii a surovinám z dôvodu narušeného obchodu, ako aj makroekonomické dôsledky ako vysoká inflácia a rastúce úrovne dlhu ovplyvňujú mnoho krajín na celom svete. EÚ prispeje k zmierňovaniu najbezprostrednejších dôsledkov tejto krízy a bude spolupracovať s partnerskými krajinami na budovaní dlhodobej odolnosti voči takýmto otrasom.

### ***a) Posilnenie globálnej zdravotnej bezpečnosti a pripravenosti***

25. Pandémia COVID-19 odhalila medzery v schopnosti sveta rýchlo reagovať na globálne zdravotné krízy a zvýraznila potrebu silnejšej a inkluzívnejšej globálnej zdravotnej štruktúry s ústrednou úlohou Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO). Kľúčovou skúsenosťou získanou z pandémie je to, že súčasný mnohostranný rámec pre globálne zdravie sa na tento účel už nehodí a potrebujeme značne investovať do kapacity globálnej zdravotnej bezpečnosti, aby sme boli lepšie pripravení na budúcnosť. Okrem boja proti súčasnej pandémie a vykonávania vakcinácie obyvateľov sveta zostáva popri zabezpečovaní včasného, dostupného a spravodlivého prístupu k vakcínam hlavným cieľom EÚ zvýšiť všeobecne dostupnú zdravotnú starostlivosť a budovať silné a odolné zdravotnícke systémy v partnerských krajinách v súlade s prístupom „jedno zdravie“.

26. EÚ bude naďalej hnacou silou pri rokovaníach smerujúcich k právne záväznému dohovoru, dohode alebo inému medzinárodnému nástroju na posilnenie predchádzania pandémie, pripravenosti a reakcie na ne v rámci WHO. Na prelomenie cyklu paniky a zanedbávania potrebujeme inteligentné investície, ktoré prinášajú spoluprácu a koordinované, spoločné opatrenia. Nová protipandemická dohoda bude nástrojom zmeny tým, že na tento účel poskytne zastrešujúci rámec. EÚ očakáva spoluprácu so všetkými partnermi s cieľom dosiahnuť ambiciózny výsledok. Je rovnako dôležité zabezpečiť udržateľné financovanie predchádzania pandémie, pripravenosti a reakcie na ne, aby sa zabránilo zopakovaniu ničujúceho zdravotného a sociálno-ekonomického vplyvu ochorenia COVID-19 v budúcnosti. EÚ víta zriadenie nového finančného sprostredkovateľského fondu na tento účel.

***b) Riešenie „trojitej planetárnej krízy“***

27. „Trojitá planetárna kríza“ pozostávajúca zo zmeny klímy, straty biodiverzity a znečistenia predstavuje existenčnú hrozbu pre ľudí a planétu a musí sa proti nej bojovať s najsilnejším zmyslom pre naliehavosť – ohrozuje udržateľný rozvoj, prehlbuje existujúce zraniteľnosti, podkopáva ľudské práva a svetový mier. V najnovšej správe Medzivládneho panelu o zmene klímy sa upozorňuje na nezvratné dôsledky globálneho otepľovania, pričom sa konštatuje, že zmena klímy by mohla čoskoro presiahnuť našu prirodzenú schopnosť adaptovať sa – ak urýchlene neznížime emisie. Medzinárodná konferencia Štokholm+50 vyzvala na silnú politickú vôľu naliehavo urýchlíť plnenie záväzkov pre zdravú planétu a zapojiť sa do systematickej transformácie s cieľom riešiť trojitú krízu a dosiahnuť ciele udržateľného rozvoja. Transformácia globálneho potravinového systému v súlade so záväzkami samitu OSN o potravinových systémoch bude mať v tejto súvislosti tiež kľúčový význam.

28. Musíme spoločne prijať nadväzujúce opatrenia, v plnej miere vykonať záväzky z Glasgow a zabezpečiť vyššiu ambíciu na nasledujúcej COP v Egypte. Krajiny musia predložiť ambicióznejšie klimatické plány na rok 2030 a hodnoverné ciele a plány na rok 2050. Musíme zosúladiť naše finančné toky s cieľom spočívajúcim v dosiahnutí nulových čistých emisií približne do polovice storočia, ako aj s dohodou z Glasgow o spoločnom zdvojnásobení financií na adaptáciu s cieľom dosiahnuť rovnováhu medzi úsilím o zmiernenie zmeny klímy a úsilím o adaptáciu. Naše finančné toky a investície musíme zosúladiť tiež s cieľmi v oblasti globálnej biodiverzity – aj s prihliadnutím na nadnárodnú organizovanú trestnú činnosť ako zdroj straty biodiverzity – ktoré sa majú dohodnúť tento rok v ambicióznom globálnom rámci pre biodiverzitu po roku 2020. Budeme pracovať na dosiahnutí právne záväznej globálnej dohody s cieľom bojovať proti znečisteniu plastmi.
29. Musíme podporovať generálneho tajomníka OSN v jeho úsilí o postupné ukončenie prieskumu nových ložísk fosílnych palív a dotácií na fosílna palivá. Je mimoriadne dôležité, aby sme urýchlili naše úsilie o odolný a spravodlivý celosvetový prechod na zelenú energiu. V rámci COP 27 aj mimo nej sa musíme podieľať na uzatváraní ďalších partnerstiev pre spravodlivú energetickú transformáciu s partnerskými krajinami z globálneho Juhu. Musíme sa angažovať v rámci akčného energetického plánu OSN do roku 2025 a súvisiacich dohôd o energetike pri poskytovaní pomoci vládám a zainteresovaným stranám dosiahnuť ich záväzky v oblasti energetiky.
30. Oceány môžu byť zdrojom obnoviteľnej energie, nízkoemisných potravín a inovácie, pričom majú zásadný význam z hľadiska dosiahnutia cieľov Agendy 2030. Dokončenie rokovaní o medzinárodne právne záväznom nástroji o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci tento rok bude kľúčovým výsledkom pre zabezpečenie prínosov pre ľudstvo.

31. Voda má strategický význam pre udržateľný rozvoj, ako aj pre mier a bezpečnosť a dodržiavanie ľudských práv. Vodou je potrebné zaoberať sa naprieč odvetvami a hranicami. EÚ sa zaväzuje zabezpečiť ambiciózny a vykonateľný výsledok konferencie OSN o vode v roku 2023 v záujme urýchlenia dosahovania cieľov a čiastkových cieľov Agendy 2030 súvisiacich s vodou, a to aj prostredníctvom vymenovania nového osobitného vyslanca OSN pre vodu.

***c) Digitálna integrácia a pripojiteľnosť***

32. Digitálny priestor je bohatý na príležitosti, ale prináša aj riziká zneužitia technológií, ako sú umelá inteligencia, alebo kybernetických útokov, počítačovej kriminality a dezinformácií. Musíme podporovať otvorený, slobodný, globálny, stabilný a bezpečný kybernetický priestor, v ktorom sa v plnej miere uplatňujú ľudské práva, základné slobody a právne normy. Je našou úlohou zabezpečiť, aby digitálna transformácia fungovala pre všetkých – s cieľom chrániť digitálne spoločné statky, ako je celosvetový verejný statok, dosiahnuť cenovo dostupnú, zmysluplnú pripojiteľnosť a digitálnu integráciu, odstrániť digitálnu priepasť a zabezpečiť dodržiavanie a ochranu ľudských práv online rovnako, ako je tomu offline. EÚ bude naďalej chrániť a podporovať občiansky priestor online, ochranu údajov, ochranu práva na súkromie a bojovať proti štátom podporovaným obmedzeniam prístupu k informáciám vrátane odstávok internetu. EÚ bude spolupracovať s partnermi na vykonávaní Vyhlásenia o budúcnosti internetu s cieľom podporovať otvorený, slobodný, globálny, interoperabilný, spoľahlivý a bezpečný internet.

33. Globálna digitálna zmluva, ako ju navrhuje generálny tajomník OSN, môže slúžiť ako kľúčový faktor a akcelerátor plnenia cieľov udržateľného rozvoja, pričom by mohla podporiť dosiahnutie pokroku aj v iných oblastiach. EÚ očakáva konštruktívne angažovanie sa v záujme vytvorenia globálnej digitálnej zmluvy skutočne zameranej na človeka – takej, ktorá zabezpečí prístup k digitálnemu priestoru a používaniu súvisiacich technológií založený na ľudských právach, zaoberá sa príležitosťami aj rizikami vo všetkých svojich rozmeroch a odstraňuje komunikačné bariéry. Výsledkom by mala byť silnejšia, integrovaná digitálna verejná správa založená na ľudských právach a vykonávaná viacerými zainteresovanými stranami vrátane medzinárodných organizácií, vlád, občianskej spoločnosti, akademickej obce a súkromného sektora, a to na prospech všetkých. EÚ od vyslanca OSN pre technológie očakáva, že pomôže zachovať a zlepšiť súčasný model správy internetu tvorený viacerými zainteresovanými stranami a zabezpečiť súlad s prístupom k digitálnym technológiám založeným na ľudských právach v celom systéme OSN.

#### ***d) Posilnenie postavenia mládeže***

34. Mobilizácia inovačného potenciálu mladých ľudí pre udržateľný rozvoj a demokratickejšie, inkluzívne a mierové spoločnosti je kľúčom k vykonávaniu Agendy 2030 a obnove solidarity medzi generáciami. EÚ prispeje k posilneniu postavenia mládeže posilnením schopností mladých ľudí, riešením nerovností a ponukou príležitostí s cieľom stimulovať udržateľný rozvoj v ich komunitách, krajinách a na celom svete. Ukážeme našu vedúcu pozíciu a podporíme zmysluplné, rozmanité a účinné angažovanie sa mladých ľudí v rámci OSN aj mimo nej, ich plnú a aktívnu účasť na verejnom a politickom živote na všetkých úrovniach ako základný aspekt demokracie, dobrej správy vecí verejných a dodržiavania ľudských práv. Silnejšia pozícia mládeže, najmä mladých žien a dievčat, pri prijímaní globálnych rozhodnutí má kľúčový význam na to, aby sa im umožnilo konať ako multiplikačným aktérom, čím sa prispeje k udržateľnejším politikám, znovunastoleniu dôvery vo verejné inštitúcie a vybudovaniu lepšej budúcnosti pre všetkých – ekologickejšej, inkluzívnejšej a digitálnejšej. Zriadenie úradu OSN pre mládež bude konkrétnym krokom k dosiahnutiu týchto cieľov.

### III. Smerom k OSN 2.0 – AKO?

35. Zložitejšie globálne prostredie opätovne potvrdzuje, že je potrebné, aby OSN bola pripravená na budúcnosť. Problémy 21. storočia nemôžeme riešiť súborom nástrojov z 20. storočia. Musíme prejsť od jednoduchého reagovania na globálne výzvy a krízy, akými sú konflikty, potravinová bezpečnosť alebo zmena klímy, k predchádzaniu krízam a lepšiemu predvídaníu kríz a hlavných trendov, ako je digitálna a zelená transformácia alebo demografická zmena, a zapracovaniu našich posúdení do nášho strategického plánovania a tvorby politík. Na dosiahnutie tohto cieľa a očakávajúc samit o budúcnosti v roku 2023 sa OSN musí adaptovať v súlade s víziou generálneho tajomníka OSN týkajúcou sa Nášho spoločného programu a plniť v celom systéme úlohy ako „jedna OSN“.
36. Aby sa OSN zefektívnila, musíme vyvinúť nové kapacity, ktoré podporujú agilitu, integráciu a kohéziu. EÚ podporuje modernizáciu OSN prostredníctvom investovania do „Kvintetu zmeny“, s výrazným zameraním sa na dáta, riadenie založené na výsledkoch a strategické predvídanie. Tieto spôsobilosti sú základom konceptu OSN 2.0 zameraného na systém OSN viac orientovaný na budúcnosť. Podporujeme aj návrh na platformu pre núdzové situácie s cieľom zlepšiť náš spoločný prístup ku krízovému riadeniu. EÚ víta návrh na opätovné zriadenie vedeckej poradnej rady generálneho tajomníka OSN ako hlavného prvku posilnenia rozhodovacieho procesu v rámci OSN a jeho úlohu ako zdroja spoľahlivých údajov a dôkazov a je pripravená pomôcť svojimi vlastnými vedeckými poradnými orgánmi. Samit o budúcnosti bude tou správnu príležitosťou na zhodnotenie tohto transformačného procesu a jeho posun vpred. EÚ so záujmom očakáva angažovanie sa so všetkými aktérmi vo všetkých oblastiach smerom k vizionárskemu a ambicióznemu výsledku samitu.

37. OSN 2.0 tiež znamená organizáciu, ktorá je vhodne financovaná a ktorá je inkluzívnejšia, transparentnejšia a zodpovednejšia. Aktéri ako občianska spoločnosť, obhajcovia ľudských práv, sociálni partneri, mládež, parlamenty, súkromný sektor, akademická obec, ako aj regionálne organizácie – všetci pridávajú jedinečnú perspektívu a posilňujú naše rozhodovanie. To zvyšuje legitimitu OSN a pomáha preukazovať našim občanom, prečo sú multilateralizmus a OSN najlepším spôsobom dosahovania výsledkov v prospech všetkých. EÚ a jej členské štáty zostanú v popredí podporovania modernejšej, efektívnejšej, transparentnejšej a zodpovednejšej OSN. Budeme naďalej podporovať tieto transformačné zmeny, aby Organizácia Spojených národov bola náležite vybavená pre budúce výzvy a príležitosti.

---